

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ МІНІ-ФУТБОЛУ(ФУТЗАЛУ) В УКРАЇНІ В ПЕРІОД з 2001 по 2003 р.р.

Ігор ЯКИМИШИН

*Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжиського*

Анотація. На даному етапі розвитку міні-футболу (футзалу) в нашій державі поруч із підвищенням його популярності та здобутками на міжнародній арені надзвичайно відчутним є недостатня кількість спеціальної науково-методичної та історичної літератури. Мета нашого дослідження встановити етапи становлення та дослідити аспекти та історичні дати розвитку міні-футболу (футзалу) в Україні.

Ключові слова. Міні-футбол (футзал), цільова комплексна програма, дитячо-юнацька спортивна школа, етапи становлення.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні, незважаючи на стрімкі темпи розвитку і підвищення інтересу до цієї гри, практично відсутні праці, присвячені історії становлення міні-футболу (футзалу) в Україні, що в свою чергу негативно впливає на вирішення питань, пов'язаних із вдосконаленням процесу підготовки [1, 2, 4].

Одна із версій появи сучасного міні-футболу(футзалу) виглядає таким чином. 1930 року під час проведення першого чемпіонату світу з футболу в столиці Уругваю Монтевідео Хуан Карлос Серіані запропонував версію футболу 5х5 для юніорських змагань. Правила гри дозволяли проводити змагання як на вулиці, так і в залі на майданчиках без використання стін і бортів. Міні-футбол швидко розповсюдився по всій Південній Америці, особливо в Бразилії, а також в США [3, 5].

Вперше міжнародні змагання з міні-футболу(футзалу) на рівні національних збірних відбулися 1965 року, коли збірна Парагваю виграла Кубок Південної Америки. До 1979 року було проведено шість розиграшів цього Кубка, беззмінним переможцем ставала національна збірна Бразилії.

Першими в Європі в сучасний міні-футбол (футзал) почали грати австрійці. 1958 року один із керівників збірної команди Австрії Йозеф Аргауер привіз ідею цієї гри із Швеції з чемпіонату світу з футболу, де побачив тренувальну гру бразильських футболістів (Пеле, Зіко, Діді, Гарінча та інші) в залі, і коли приїхав додому, запропонував організувати турнір. Першими із радянських команд були київські динамівці і московські торпедівці в 1972 році в Австрії.

Щорічно в світі інтерес до міні-футболу помітно зростає, збільшувалась кількість міжнародних змагань, і в цих умовах ФІФА вирішила взяти цю гру під свою егіду. Під патронатом Міжнародної федерації футболу були організовані три експериментальні турніри з міні-футболу(футзалу), які успішно пройшли в Угорщині, Бразилії та Іспанії.

Спеціальному підкомітетові ФІФА було доручено розробити офіційні Правила гри, і вже 1989 року в Нідерландах відбувся 1-й чемпіонат світу, переможцем якого стала команда Бразилії, яка перемогла у фіналі збірну Голландії – 2:1. Бронзові медалі завоювали спортсмени США, які виграли у бельгійців – 3:2.

У структурі Федерації футболу ЄСРП був створений комітет по міні-футболу, який 1991 року провів 1-й чемпіонат ЄСРП.

Таким чином внаслідок проведених нами попередніх досліджень було встановлено, що 2001 року був проведений 1-й чемпіонат України з футзалу серед команд ВНЗ, 2002 року студентська збірна завоювала бронзові медалі на чемпіонаті світу серед студентських команд в Угорщині, 2003 року національна збірна України – віце-чемпіон

Європи, а також було заплановано дослідити історичні аспекти становлення міні-футболу (футзалу) в період 2001 – 2003 рр.

Мета – встановити етапи становлення міні-футболу (футзалу) в Україні.

Завдання – дослідити аспекти та історичні дати розвитку міні-футболу(футзалу) в Україні в період (2001 – 2003 рр.)

Методи дослідження: документальний метод (аналіз архівних матеріалів АМФУ за період 2001 – 2003 рр.)

Результати дослідження та їх обговорення. В місті Києві 11 лютого 2001 року проведена 3-я звітно-виборча конференція, яка затвердила зміни та доповнення до Статуту АМФУ. Президентом одногослосно обрали Геннадія Лисенчука. Віце-президентами обрали: Володимира Братуся, Валерія Кир'яна, Сергія Веселова, Віталія Пилипенка, а також затвердили новий склад комітету ветеранів на чолі з Олександром Жовтоногом.

2001 року національна збірна команда України виборола срібні медалі на чемпіонаті Європи в місті Москва (Росія) – головний тренер, заслужений тренер України – Геннадій Лисенчук, тренер – Станіслав Гончаренко, а також цього року головному тренерові ФК "ІнтерКрАЗ" Станіславу Гончаренку присвоєно звання "Заслужений тренер України".

Чемпіоном України 2000 – 2001 рр. стала команда "Уніспорт – Будстар" (м. Київ) (президент команди – Ростислав Левицький, тренер команди – Олександр Гуржеев), володарем Кубка України стала команда "ІнтерКрАЗ" місто Київ (президент команди – Сергій Веселов, тренер команди – Станіслав Гончаренко).

1 липня 2001 року створений спортивний клуб "Енергія" як структурний підрозділ ОАО "Львівобленерго" для організації професійної міні-футбольної (футзальної) команди. Ініціаторами проекту стали голова спостережної ради Олександр Сагура, голова правління Володимир Матвійшин і голова профспілкового комітету ОАО "Львівобленерго" Степан Гордий Команда дебютувала в першості країни серед команд 1-ї ліги. За підсумками сезону посіла друге місце і отримала путівку в вищу лігу.

У цьому ж році відбувся 1-й чемпіонат України з міні-футболу (футзалу) серед команд ВНЗ у місті Запоріжжя, переможцем якого стала команда МАУП-КПІ (м. Київ) тренер – Кривенда В'ячеслав, а в колективі фізкультури Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча в першості заводу з міні-футболу взяло участь 64 команди. Команда шахти ім. А. Ф. Засядько в місті Києві посіла перше місце на 3-х міжнародних спортивних іграх робітників країн СНД, а переможцем першості України серед команд ветеранів 45-років і старших стала команда з міста Одеси "Рішільє", на другому місці – "Шахтар" з Донецька, на третьому – команда "Вікторія" з міста Суми.

Переможцем міжнародного турніру "Кубок Визволення", який відбувся 2001 року в Харкові, стала команда МФК "Запоріжжя", цього ж року в м. Одесі провели 1-й міжнародний турнір на приз заслуженого тренера України Валерія Водяна, переможцем якого стала команда "Зоря" з міста Бельці (Молдавія).

24 грудня 2001 року Рада АМФУ прийняла як колективних членів Асоціації Одеської і Дніпропетровської областей, а також фізкультурно-спортивне товариство "Динамо".

2002 року чемпіоном України стала команда "Шахтар" із міста Донецька. Президент клубу – Євгеній Геллер, тренер – Олег Солодовник. Володарем Кубка України стала команда МФК "Дніпроспецсталь" із міста Запоріжжя. Команда репрезентує лідера вітчизняної електromеталургії – ОАО "Електromеталургійний завод "Дніпроспецсталь" імені А. Н. Кузьміна". Президент клубу – Олексій Комаринський, тренер – Раміз Мансуров, а переможцем чемпіонату України серед команд першої ліги стала команда ФК "Колос" Львівської пивоварні. Президент клубу і головний тренер команди Григорій Брунець.

2002 року студентська збірна здобула бронзові медалі на чемпіонаті світу серед студентських команд в Угорщині. Національна збірна України в Словаччії перемогла у відбіркових іграх чемпіонату Європи. Збірна команда Дніпропетровської фінансової академії завоювала золоті медалі на 18 міжнародних студентських іграх у місті Тарту (Естонія), а в Києві провели міжнародний турнір "УЛІС – Перемога" за участю хлопців 1988 року народження.

Цього ж року переможцем 2-го чемпіонату серед вищих навчальних закладів знову стала команда МАУП-КПІ (м. Київ), тренер – Вячеслав Кривенда, а чемпіоном України серед команд ветеранів 35 років і старші стала команда “Причорномор’я”(Дніпропетровськ), на другому місці – команда “Снакієвець”(Снакієве), на 3-му команда “Євробіс” (Київ).

12 липня 2002 року відкрили приватний спорткомплекс “ТВД – Спорт” у селі Малечковичі Львівської області (проект Мирона Кіндія і Сергія Сакаля), побудований для розвитку міні-футболу (футзалу) й організації здорового способу життя.

2002 року АМФУ провела Кубок ліги, володарем якого стала команда “Універ – Локо” (м. Харків), президент клубу – Чігіринов, тренер команди – Кобзар Юрій, а у місті Донецьку провели Раду АМФУ, присвячену 10-ттю створення Асоціації.

Цього ж року був створений НФК “Ураган” (м. Івано-Франківськ). Ініціаторами створення клубу стали ОАО “Прикарпатське Обленерго” і УМВС України в Івано-Франківській області. Президент клубу – Олександр Бубен, тренер команди – Юрій Костишин.

2003 року національна збірна України здобула титул віце-чемпіона Європи. Чемпіонат проходив в Італії. Головний тренер – заслужений тренер України Лисенчук Геннадій Анатолійович, тренер – Солодовник Олег. Гравці – Вячеслав Корнеєв, Олександр Косенко, Ігор Москвичов, Володимир Дейнега, Олексій Кудлай, Сергій Корідзе, Олег Безуглий, Георгій Мельников, Олег Шайтанов, Федір Пилипів. Кращі бомбардири чемпіонату Європи – Сергій Корідзе – 7 м’ячів, Олександр Косенко (обоє з України) – 5 м’ячів, Діма Андре – 5 м’ячів (Португалія), Ігор Москвичов – 3 м’ячі (Україна). Фінал Італія – Україна – 1:0. На грі було 7000 глядачів, цього ж року національна збірна на міжнародному турнірі в Єгипті здобула “Кубок пірамід” і виграла відбіркові матчі чемпіонату світу серед збірних команд в Андорі.

2003 року чемпіоном України стала команда – “ІнтерКрАЗ” (м. Київ), Володарем Кубка України – команда – “Шахтар” (м. Донецьк), а переможцем 3-го чемпіонату України серед студентів – команда Дніпропетровської державної фінансової академії (тренер Юзик Олександр).

Цього ж року заснований клуб “Луганська телефонна компанія”, президент клубу – Шацький Юрій – віце-президент АМФУ, президент асоціації міні-футболу області. В структуру клубу входять команди вищої та першої ліги, а також дитяча Академія футзалу, в якій навчаються та тренуються юнаки різних вікових груп. Побудований приватний спеціалізований спортивний комплекс “Старт” із залом для гри в футзал, команда “Імпульс” (Президент клубу Е. Д. Чернов) Шосткінського державного заводу з випуску капсульної продукції і засобів ініціювання зарядів вибухових пристроїв вперше взяла участь у змаганнях професійних команд – в кубковому матчі і виграла з рахунком 3:2 у команди ФК “ЗГУ”.

2003 року в Чернівецькій області відбувся 10-й міжнародний Кубок першого космонавта України Леоніда Каденюка, а за ініціативою клубу СК “Енергія” відкрито ДЮСШ “Енергія”, в якій під керівництвом тренерів займаються юні футзалісти. Цього ж року АМФУ надруковані методичні рекомендації і технічні інструкції арбітрам та інспекторам українських змагань з футзалу.

Висновки

1. Міні-футбол (футзал) виник як засіб специфічної підготовки футболістів 1934 року.
2. Перший чемпіонат світу проводили в Нідерландах 1989 року.
3. 2001 року відбувся 1-й Чемпіонат України по футзалу серед команд ВНЗ, 2002 року студентська збірна завоювала бронзові медалі на чемпіонаті світу серед студентських команд в Угорщині, 2003 року національна збірна України – віце-чемпіон Європи.
4. Упродовж історичного періоду, який ми досліджували, чемпіонами України ставали: в 2000 – 2001 рр. – “Уніспорт-Будстар”, в 2001 – 2002 рр. – “Шахтар”(Донецьк).
5. У період від 2001 до 2003 рр. набувають розвитку змагання серед дитячо-юнацьких команд та ветеранів.

Перспективи подальших досліджень. Надалі досліджуватимемо історичні аспекти становлення міні-футболу(футзалу) в світі і в Україні в період 2004 – 2008 рр., та вивчимо зміст змагальної діяльності гравців у міні-футбол (футзал).

Список літератури

1. , , Упражнения для технико-тактической подготовки в мини-футболе : метод. рек. / Г. А. Лисенчук, А. В. Рымко, С. Г. Лисенчук. – К., 1998.
2. Левчук В. Є. Міні-футбол. Вправи, ігри, стандарти. – Л., 2006.
3. Соломонко В. В. Футбол : [підр. для ВНЗ фіз. виховання і спорту] / В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – К. : Олімп. література, 1997. – 288 с.
4. Андреев С. А. Футзал. – М. : Физкультура и спорт, 1978. – 111 с.
5. Архівні матеріали АМФУ за 2001-2003 рр.
6. Sabalino A. Tecnica, tactica e condizionamento fisico per il Calcio a 5 CALZETTI MARIUCCI.

ЭТАПЫ СТАНОВЛЕНИЯ МИНИ-ФУТБОЛА (ФУТЗАЛА) В УКРАИНЕ В ПЕРИОД с 2001 по 2003 г.г.

Игорь ЯКИМИШИН

*Львовский национальный университет
ветеринарной медицины и биотехнологий им. С. З. Гжицького*

Аннотация. На данном этапе развития мини-футбола (футзала) в нашем государстве рядом с повышением его популярности и победами на международной арене сильно чувствуется нехватка научно-методической и исторической литературы.

Цель нашего исследования установить этапы становления и изучить аспекты и исторические даты развития мини-футбола (футзала) в Украине.

Ключевые слова. мини-футбол, комплексная программа, детско-юношеская спортивная школа, этапы становления.

STAGES OF MINI-FOOTBALL ESTABLISHMENT IN UKRAINE DURING THE PERIOD FROM 2001 TO 2003

Ihor YAKYMYSHYN

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology
named after S. Z. Gzhytskyj*

Annotation. For the time being with the growing popularity of mini-football and it's achievement in the international sphere we can feel the lack of special science methodical and historical literature. The aim of our research is to set up stages and historical development of mini-football (football) in Ukraine.

Key words. Mini-football, complex programme, sports school for youth, stages of foundation.